

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

§. I. De motivis Attritionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

non est possibilis casus, quo quis ad vitandum infernum indigeat peccato: hinc foret potius inutile se vexare in ejusmodi comparationibus, cum prudentis non sit conditionate deliberare de quibusdam eventibus præter intentionem omnis virtutis occurrentibus. Est itaque factis, ut voluntas contrita sit ita disposita, ut non sit desertura Deum pro quovis alio suo bono, sed potius electura sibi quodvis malum, si necessarium foret ad vitandam Dei offensam, quia Deo malum est.

Quæres, An per contritionem remittatur non solum peccatum, verum etiam tota pœna etiam temporalis?

Respondeo, Etsi multum pœna temporalis remittatur, non tamen semper tota hæc pœna, ex Trident. *sess. 6. c. 14. can. 30.*, & *sess. 14. de Pœnit. c. 8. & can. 12.* Sic etiam ob contritionem remissum fuit David adulterium, & homicidium, sed in pœnam mortuus est infans ex adulterio natus 2. Reg. 12. Putant tamen Suarez, d. 10. f. 3. Lug. & alii, cum culpa semper remitti aliquid pœnæ etiam temporalis: sed manet incertum, quam diuturna pœna temporalis per se loquendo maneat persolvenda post remissum quodvis mortale.

C A P U T III.

Quid de Attritione?

ATTRITIO est Dolor; & detestatio peccati non ex motivo charitatis, sed alterius virtutis moralis, ideoque vocatur à Tridentino *Contritio imperfecta*. Itaque videnda sunt Primo ejus motiva: Secundo, An se sola sufficiat ad justificationem in Sacramento Pœnitentiæ, an vero requiratur etiam contritio, vel amor benevolus Dei saltem remissus?

S. I.

De motivis Attritionis.

HÆC enumerantur à Trid. *sess. 14. c. 4.* Et Primum est, *Turpitude peccati*: Secundum *Gehennæ*, & *pœnarum metus*: Tertium *Amisio præmii*, seu gloriæ, quod tertium, quamvis explicite non dicatur à Trid. cit. implicite tamen dicitur, ut inferunt Doctores communissime; nam ad gehennam pertinet etiam pœna damni, quæ est amisio Gloriæ, & item Gratia, cui debebatur Gloria. Itaque

I. Tur-

I. Turpitude peccati est inhonestas, quam habet peccatum relate ad legem Dei prohibentem, & ad virtutem, contra quam peccatur: item ad naturam rationalem, & ad rectam rationem, dummodo hæc saltem confuse concipiantur ut intimantes legem Dei. Inest etiam omni peccato realis turpitude, divinæ offensæ, irreverentiæ, ingratiitudinis, inobedienciæ, temeritatis, &c. quæ ideo dicuntur motiva communia, ac præterea inest cuivis peccato specialis, ac propria turpitude per oppositionem specialem honestati virtutis, quod proinde dicitur motivum speciale. Attritio ex aliquo prædictorum motivorum pertinet ad virum ingenuum; debet tamen esse supernaturalis, juxta dicta cap. 1. ita ut ejus motivum cognoscatur lumine Fidei, puta, ut proprium virtutis moralis elevantis hominem ad statum supernaturalem, ut inquit Suar. d. 5. s. 2. & sic ex inspiratione Spiritus S. ipsa attritio eliciatur.

An autem detestatio peccati ex motivo hujus turpitudinis, quod scilicet sit contra Deum auctorem naturæ, possit esse supernaturalis, & sufficiens? Est dubium. Negant Suar. Con. & alii, quia hic actus respiciens tale motivum naturaliter cognoscibile, non potest esse, nisi naturalis. Affirmant Scot. Ripal. Lug. & alii, quia actus etiam ex motivo naturali potest esse supernaturalis ex auxilio Dei supernaturaliter influente. Equidem, cum utraque sententia sit probabilis, censeo, priorem in praxi tenendam, ne exponatur Sacramentum periculo frustrationis, ex Prop. 1. damnat. ab Inn. XI. supra recensita.

II. Metus gehennæ esse potest motivum detestandi mortale ob vitandas æternas pœnas, Dei inimicitiam, perpetuum cum dæmonibus consortium, &c. Item metus pœnarum esse potest motivum detestandi venialia ob pœnas Purgatorii, ob remorsus conscientiæ, anxietates, scrupulos, ariditates, &c. Atque hæc attritio pertinet ad servum, quia est ex metu; sed, quamvis sit servilis, non est tamen serviliter servilis, cum excludat voluntatem peccandi etiam conditionatam, ut infra explicabimus. Si quis vero doleat de peccato ob metum infamiæ, ærumnæ temporalis, infirmitatis, mortis infligendæ à Judice, &c., communiter non est attritio disponens juxta Trid. ad Sacramentum pœnitentiæ, quia, cum eliciatur ex motivo naturali, est communiter naturalis; ideoque cum ea stare possit voluntas interna peccandi

saltem conditionate, si non ferret infamiam, ærumnas, &c. At, si quis doleat de peccato ob metum earundem peccatorum temporalium hujus vitæ, ut infligendarum à Deo vindice peccati, Con. Hurt. Suar. & alii communiter dicunt, sufficere pro attritione, quod etiam indubitatum dicit Gob. n. 47., quia sic est dolor, & detestatio peccati ob malum, prout infligendum à Deo; adeoque cum respectu ad Deum offensum, & quidem lumine fidei cognitum, ut supponitur; & dolor ita excitatus ex motivo respiciente Deum sine dubio, inquit Hurtad. absterret, & avertit animum à quocunque peccato: ergo &c. satis est pro attritione saltem venialium, cum sic esse possit honesta, supernaturalis, & efficax. Quæ sententia est probabilissima auctoritate, & ratione, ita ut Gob. dicat indubitatum, & Arriag. omnino certam: quare non subiacet Prop. i. damnatæ ab Inn. XI., juxta dicta c. i.; quidquid dixerint Can. Pasq. Croix, & alii.

III. Spes præmii, & gloriæ esse etiam potest motivum attritionis, seu detestandi mortale, eo quod per illud amissa sit vita æterna, æterna gaudia, jus ad gloriam, item gratia, & amicitia cum Deo, virtutes supernaturales, &c. item detestandi venialia, quia per ea redditur homo indignus multis gratiis actualibus, speciali protectione Dei, fervore spiritus, singulari gloria, vel gaudio accidentali in Cælo, &c. Attritio ex his motivis pertinet ad mercatorem, quia oritur ex spe, supernaturali tamen, ideoque & ipsa esse potest honesta, supernaturalis, & efficax, excludens voluntatem peccandi etiam conditionate, juxta infra dicenda.

Ex dictis infero primo, Attritum ex quocunque ex tribus motivis expositis dolere, ac detestari peccatum, tanquam Dei offensam; ideo enim dolet, quia Deum offendit, à quo scilicet, vel placabili sperat gloriam, & gratiam, vel vindice timet gehennam, & pœnas, vel domino virtutum, horrorem haurit suæ turpitudinis, & dissonantiæ. Habet ergo pro objecto sui doloris bonitatem quidem Dei, non tamen secundum se, & ut finem *Cui*; sed ut bonam sibi, ita ut ipsemet dolens sit finis *Cui* talis doloris; adeoque, etsi doleat, se Deum offendisse, dolet tamen ultimate, non quidem positive, sed negative, ob bonum sui, & in hoc attritio differt à contritione, quia hæc respicit bonitatem Dei, secundum se, & in finem *Cui*.

Infero secundo, Attritum detestari peccatum super omnia mala sibi; quia ipse est finis *Cui*. Hinc attritus non detestatur peccatum super omnia mala simpliciter, sed cum addito, v. g. qui odio habet peccatum ex motivo inferni apprehensi cum reatu condignitatis ad illum, eligeret potius infernum sine tali reatu, quam peccatum, quod essentialiter fert talem reatum; licet non esset per illam attritionem positive etiam dispositus, ut ex odio inferni etiam apprehensi sine tali reatu eligeret potius infernus, quam peccatum; sed ab hoc præscindat; cum non sit contra, sed supra suum motivum, de qua re fusius §. sequ.

§. II.

De sola attritione absque contritione, aut amore formali Deo.

CERTUM est, attritionem se sola non sufficere ad justificandum peccatorem extra Sacramentum pœnitentiæ: videndum, an se sola sufficiat ad justificandum in hoc Sacramento, ita ut peccator ex attrito per Sacramentum fiat contritus, hoc est justificatus ejus valore, & gratia?

I. Negarunt olim Magist. Victor. Rich. Bonav. Alens. & Okam. apud Suar. d. 20. s. 1., putantes, attritionem se sola non esse sufficientem, & proximam dispositionem ad hoc Sacramentum, sed necessariam omnino esse contritionem. Sed hæc sententia communissime censetur certo falsa: Primo, quia Sacramentum pœnitentiæ ex communi sensu Ecclesiæ dicitur Sacramentum mortuorum, & nunquam esset tale, si necessario prærequireret contritionem, quæ per se ante Sacramentum vivificat; Secundo, quia cap. *Si Presbyt. 26. q. 61.* Jul. Pap. dicit: *Si Presbyter pœnitentiam morientibus abnegaverit, erit reus animarum:* quod non esset verum, si ad absolutionem necessaria esset contritio; nam, si contritio præcessit, adhuc sine absolutione moriens salvabitur: si non præcessit, adhuc cum absolutione per adversarios damnabitur: ergo nullatenus Presbyter dici posset reus animarum.

II. Negant hodie Jansen. Esti. Molan. Macar. Haverman. Dalaverdure, Farvaques, Castr. Le Drau, & nonnulli alii Doctores Lovanien. apud Plarel